

Briselē, 2025. gada 8. oktobrī
(OR. en)

13738/25

ENV 983
AGRI 478

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisija
Saņemšanas datums:	2025. gada 8. oktobris
Saņēmējs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
K-jas dok. Nr.:	D109481/01
Temats:	KOMISIJAS DIREKTĪVA (ES) .../... (XXX), ar ko attiecībā uz noteiktu no kūstmēsliem iegūtu mēslošanas materiālu izmantošanu groza Padomes Direktīvu 91/676/EEK

Pielikumā ir pievienots dokuments D109481/01.

Pielikumā: D109481/01

Briselē, **XXX**.
D109481/01
[...](2025) **XXX** draft

KOMISIJAS DIREKTĪVA (ES) .../...

(XXX),

**ar ko attiecībā uz noteiktu no kūtsmēsliem iegūtu mēslošanas materiālu izmantošanu
groza Padomes Direktīvu 91/676/EEK**

KOMISIJAS DIREKTĪVA (ES) .../...

(XXX),

ar ko attiecībā uz noteiktu no kūtsmēsliem iegūtu mēslošanas materiālu izmantošanu groza Padomes Direktīvu 91/676/EEK

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti¹, un jo īpaši tās 8. pantu,

tā kā:

- (1) Direktīvas 91/676/EEK 5. panta 4. punkta a) apakšpunktā ir noteikti pasākumi, kas jāiekļauj rīcības programmās, kuras saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 5. punktu jāpiemēro īpaši jutīgajās zonās vai visā valsts teritorijā. Saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punktu minētajiem pasākumiem ir jānodrošina, ka augsnē iestrādāto kūtsmēsļu daudzums gadā attiecībā uz katru lauku saimniecības vai ganāmpulka vienību, ieskaitot pašu dzīvnieku atstātos kūtsmēslus, nepārsniedz noteikto daudzumu uz hektāru, proti, 170 kg slāpekļa (N) gadā.
- (2) Kopš Direktīvas 91/676/EEK pieņemšanas zinātnes un tehnikas progress kūtsmēsļu pārstrādes metožu jomā ir ļāvis ražot mēslošanas līdzekļus (pazīstami kā *RENURE* mēslošanas līdzekļi), kas noteiktos apstākļos darbojas kā “ķīmiskie mēslošanas līdzekļi”, kā definēts direktīvas 2. panta f) punktā.
- (3) Komisijas Kopīgais pētniecības centrs ir novērtējis, ka noteiktos apstākļos *RENURE* mēslošanas līdzekļiem ir līdzīgs slāpekļa izskalošanās potenciāls un agronomiskā efektivitāte kā ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem. Tādējādi šie materiāli samazina nitrātu noplūdes risku ūdenī salīdzinājumā ar kūtsmēsliem un, pateicoties šai vidiskajai priekšrocībai, tos varētu izmantot, pārsniedzot Direktīvā 91/676/EEK noteikto maksimālo kūtsmēsļu izmantošanas daudzumu, vienlaikus nodrošinot direktīvas mērķu sasniegšanu un pienācīgus agronomiskos ieguvumus².
- (4) Organisko mēslošanas līdzekļu un barības vielu plašāka izmantošana no reciklētu atkritumu plūsmām varētu stiprināt Savienības atvērto stratēģisko autonomiju un pārtikas nodrošinājumu, vienlaikus nosakot augstus ilgtspējas standartus, jo īpaši reģionos, kuros organisko mēslošanas līdzekļu izmantojums ir zems. Kūtsmēsļu un pārstrādātu kūtsmēsļu izmantošana saskaņā ar Direktīvu 91/676/EEK varētu samazināt minerālmēsļu cenu svārstību ietekmi uz lauksaimniekiem un noslēgt barības vielu ciklus. Paziņojumā “Mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības

¹ OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>.

² Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B., Saveyn, H.G.M., “Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive” (91/676/EEC) (2020).

nodrošināšana”³ tika aicināts novērtēt turpmākus regulatīvus un neregulatīvus pasākumus, kas ļautu plašāk izmantot no kūtsmēsliem atgūtās barības vielas.

- (5) 2023. gadā Komisija sāka Direktīvas 91/676/EEK izvērtēšanu ar mērķi cita starpā novērtēt, vai minētā direktīva pietiekami veicina barības vielu reciklēšanu no dažādiem avotiem, tostarp pārstrādātiem kūtsmēsliem, un tehnoloģisko attīstību kūtsmēsļu pārstrādes tehnoloģijās, kuru rezultātā tiek iegūti *RENURE* mēslošanas līdzekļi.
- (6) Tāpēc, kamēr nav pabeigta Direktīvas 91/676/EEK izvērtēšana, ir jānodrošina pagaidu risinājums, lai dalībvalstis ar konkrētiem nosacījumiem atļautu lauksaimniekiem izmantot *RENURE* mēslošanas līdzekļus tādā apjomā, kas pārsniedz III pielikuma 2. punktā noteikto daudzumu.
- (7) *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantojums tādā apjomā, kas pārsniedz 170 kg N uz hektāru gadā no kūtsmēsliem, būtu jāatļauj, paredzot atbilstošus aizsardzības pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot ķīmisko mēslošanas līdzekļu aizstāšanu ar organiskajiem mēslošanas līdzekļiem, samazināt izmaksas lauksaimniekiem un palielināt Savienības lauksaimniecības nozares stratēģisko autonomiju, neapdraudot Direktīvas 91/676/EEK mērķu sasniegšanu.
- (8) Slāpekļa emisijas no kūtsmēsliem un lauksaimniecības dzīvniekiem ietekmē ne tikai ūdens, bet arī gaisa kvalitāti. *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošanai būtu jāiet roku rokā ar pastāvīgiem centieniem mazināt vispārējo ietekmi uz vidi. Tādēļ ir vajadzīgi atbilstoši aizsardzības pasākumi un jānosaka *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošanas augšējā robežvērtība. Minētajai robežvērtībai būtu jāatspoguļo no kūtsmēsliem iegūto *RENURE* mēslošanas līdzekļu īpašības, to izmantojums un aizstāšanas spēja, kā arī pieredze, kas gūta, piemērojot III pielikuma 2. punktu.
- (9) Lai *RENURE* varētu aizstāt ķīmiskos mēslošanas līdzekļus saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK mērķiem, būtu jānosaka *RENURE* mēslošanas līdzekļu kvalitātes kritēriji un to izmantošanas nosacījumi.
- (10) Būtu jāaptver tikai tās pārstrādes metodes, ar kurām uzticami iegūst nemainīgas kvalitātes materiālus saskaņā ar konkrētiem kritērijiem. Komisijas Kopīgais pētniecības centrs ir novērtējis minerālā slāpekļa un organiskā oglekļa koncentrācijas kritērijus šādos materiālos un ir pārbaudījis dažādu šiem kritērijiem atbilstošu materiālu ražošanas procesu uzticamību. Novērtējums liecina, ka ar šādām pārstrādes metodēm var iegūt nemainīgas kvalitātes materiālus saskaņā ar minētajiem kritērijiem: amonjaka atdalīšana un attīrīšana, lai ražotu amonija sāļus, reversās osmozes izmantošana minerālu koncentrātu ražošanai un fosfāta sāļu, kas bagāti ar slāpekli (struvīts), izgulsnēšana no kūtsmēsliem. Lai nodrošinātu ķīmisko mēslošanas līdzekļu uzticamu aizstāšanu, būtu jānosaka procesi, kas vajadzīgi tādu *RENURE* mēslošanas līdzekļu ražošanai, kuri atbilst nepieciešamajai kvalitātei.
- (11) Lai nodrošinātu *RENURE* mēslošanas līdzekļu drošu iestrādāšanu augsnē, dalībvalstīm būtu jāpiemēro stingri kvalitātes standarti, tostarp attiecīgo kontaminantu un patogēnu drošas robežvērtības saskaņā ar attiecīgajiem Savienības un valsts tiesību aktiem. Tādēļ būtu jānosaka augšējās robežvērtības, jo īpaši attiecībā uz vara, cinka un mikroorganismu klātbūtni.

³ COM(2022)590, 9.11.2022.

- (12) Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1605⁴ saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009⁵ ir definēti noteiktu organisko mēslošanas līdzekļu ražošanas ķēdes beigu punkti (arī attiecībā uz pārstrādātiem kūtsmēsliem), pēc kuriem uz pārstrādātiem kūtsmēsliem vairs nav jāattiecinā Regulas (EK) Nr. 1069/2009 prasības, lai tie kļūtu par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/1009⁶ minētajiem ES mēslošanas līdzekļiem vai par daļu no tiem. Uz kūtsmēsliem, kas nav minēti Deleģētajā regulā (ES) 2023/1605, joprojām attiecas Regulas (EK) Nr. 1069/2009 prasības.
- (13) Lai nodrošinātu konsekventu barības vielu saturu saskaņā ar Direktīvā 91/676/EEK noteiktajiem kritērijiem, dalībvalstīm būtu jānosaka prasības *RENURE* mēslošanas līdzekļu ražošanas iekārtām. Lai atvieglotu mēslošanas līdzekļu iestrādāšanu augsnē saskaņā ar kultūraugu prasībām, *RENURE* mēslošanas līdzekļiem būtu jāpievieno atbilstoša informācija par barības vielu saturu tajos.
- (14) Komisijas Kopīgais pētniecības centrs novērtēja ietekmi uz vidi un veselību un ierosināja kritērijus *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošanai ar nosacījumu un pieņēmumu, ka kopējais Savienībā saražoto kūtsmēsļu daudzums, lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits un lauksaimniecības dzīvnieku blīvums nepalielināsies.
- (15) Tāpēc dalībvalstīm būtu cieši jāuzrauga, kā atļauja lietot *RENURE* mēslošanas līdzekļus tādā apjomā, kas pārsniedz 170 kg slāpekļa uz hektāru gadā, ietekmē kopējo lauksaimniecības dzīvnieku skaitu un kūtsmēsļu ražošanu. Ja slāpekļa saturs kopējā gadā saražotajā kūtsmēsļu daudzumā uz vienu izmantotas lauksaimniecībā izmantojamās zemes (ILIZ) hektāru dalībvalstī kopumā vai *NUTS* 2. līmeņa reģionos, kuros ir atļauta *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošana, pārsniedz vai draud pārsniegt 170 kg slāpekļa uz hektāru, dalībvalstīm būtu jānovērš slāpekļa satura palielināšanās minētajos reģionos, lai nodrošinātu, ka nerodas turpmāka neparedzēta negatīva ietekme uz vidi.
- (16) Uz *RENURE* mēslošanas līdzekļu iestrādāšanu augsnē joprojām attiecas Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 1. punkta 3. apakšpunktā noteiktās prasības attiecībā uz visu mēslošanas līdzekļu iestrādāšanu augsnē (līdzsvarota mēslošana). Tā kā *RENURE* mēslošanas līdzekļi ir paredzēti ķīmisko mēslošanas līdzekļu aizstāšanai, saistībā ar lēmumu par *RENURE* mēslošanas līdzekļu atļaušanu var būt nepieciešams pārskatīt attiecīgajā dalībvalstī piemērotos mēslošanas līdzekļu izmantošanas ierobežojumus saskaņā ar līdzsvarotas mēslošanas principu. Jāņem vērā iespējamie papildu vidiskie noslogojumi, ko rada *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošana, jo īpaši uz laukaugiem rudenī, un attiecīgajās rīcības programmās jāveic attiecīgi pasākumi, jo īpaši attiecībā uz to, lai ierobežotu mēslošanas līdzekļu iestrādāšanu augsnē. Lai

⁴ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1605 (2023. gada 22. maijs), ar ko attiecībā uz ražošanas ķēdes beigu punktu noteikšanu noteiktiem organiskajiem mēslojumiem un augsnes ielabotājiem papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009 (OV L 198, 8.8.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1605/oj).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1069/2009 (2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam (OV L 300, 14.11.2009., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj>).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1009 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus (OV L 170, 25.6.2019., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj>).

novērstu slāpekļa noplūdi vidē, būtu jāievēro laba agrovides prakse, piemēram, dzīvo augu segums vai līdzvērtīgi pasākumi. Tāpēc šīs prasības būtu jānosaka.

- (17) *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošana var būt saistīta arī ar slāpekļa emisiju risku, ko nosaka izgarošana no augsnes, jo īpaši to mēslošanas līdzekļu gadījumā, kuri satur vairāk nekā 60 % slāpekļa formās, kas nav nitrāti, un kuru pH ir augstāks par 5,5. Tāpēc, lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz vidi, būtu jāievēro piemērotas metodes mēslošanas līdzekļu iestrādāšanai augsnē, piemēram, ievadīšana augsnē, tūlītēja uz augsnes virsmas uzklāto materiālu iejaukšana augsnē vai līdzvērtīgi pasākumi.
- (18) Atļaujot izmantot no pārstrādātiem kūtsmēsliem iegūtus *RENURE* mēslošanas līdzekļus, dalībvalstīm būtu jāņem vērā arī to iespējamā ietekme uz Padomes Direktīvas 92/43/EEK⁷ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK⁸, 2016/2284⁹, 2020/2184¹⁰ un 2008/50/EK¹¹, un Regulas (ES) 2018/848¹² mērķu sasniegšanu. *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošanai nevajadzētu ietekmēt vai kavēt minēto direktīvu un minētās regulas īstenošanu. Ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 191. panta 2. punktā noteikto piesardzības principu, dalībvalstīm būtu jāveic īpaši piesardzības pasākumi *Natura 2000* teritorijās un ap tām, kā arī dzeramā ūdens ieguves vietu tuvumā. Lai nodrošinātu, ka vidiskie mērķi netiek negatīvi ietekmēti, dalībvalstīm, piemērojot iepriekš minētos tiesību aktus, pirms piešķirt atļauju šādu *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošanai, būtu jānovērtē vispārējā ietekme uz amonjaka emisijām reģionos, kuros ir atļauta *RENURE* mēslošanas līdzekļu izmantošana.
- (19) Lai Komisija varētu pildīt savus pienākumus saskaņā ar Direktīvu 91/676/EEK, dalībvalstīm būtu jāpaziņo Komisijai par savu lēmumu atļaut izmantot no pārstrādātiem kūtsmēsliem iegūtus *RENURE* mēslošanas līdzekļus un ziņojumā par četru gadu laikposmu saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 10. pantu būtu jāziņo Komisijai par minētās atļaujas piemērošanu, ietverot ikgadējos datus par *RENURE* mēslošanas līdzekļu ražošanu, lauksaimniecības dzīvnieku skaitu un kūtsmēsliu ražošanu.
- (20) Šim grozījumam nebūtu jāietekmē dalībvalstu pienākumi, ja vien tās neizvēlas īstenot jauno III pielikuma c) punktu, kas izklāstīts šā tiesību akta pielikumā.
- (21) Tādēļ Direktīva 91/676/EEK ir attiecīgi jāgroza.
- (22) Šajā direktīvā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi ar Direktīvas 91/676/EEK 9. pantu izveidotā komiteja,

⁷ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/2184 (2020. gada 16. decembris) par dzeramā ūdens kvalitāti (OV L 435, 23.12.2020., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

¹¹ ES Gaisa kvalitātes direktīva, kas grozīta 2024. gadā. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1.–44. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1.–92. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvas 91/676/EEK III pielikumu groza saskaņā ar šīs direktīvas pielikumu.

2. pants

1. Dalībvalstīs ne vēlāk kā [PB: ierakstīt datumu, kas ir 2 gadus pēc direktīvas spēkā stāšanās datuma] stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus minēto noteikumu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
[...]*

*[izvēlēties vienu no divām iespējām atkarībā no
tā, kura no personām šo īstenošanas regulu
paraksta]*

*Komisijas
un tās priekšsēdētājas vārdā –
[...]
[Amats]*